

Vergaderjaar 2011–2012

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1164

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN,
LANDBOUW EN INNOVATIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2012

Hierbij bied ik u het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken (inzake Handelspolitiek) van 31 mei jl. aan.

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
H. Bleker

Uitkomsten trilogen over het Algemeen Preferentieel Stelsel en investeringen

Het voorzitterschap informeerde de Raad kort over de met het Europees Parlement (EP) en de Europese Commissie bereikte akkoorden over de hervorming van het Algemeen Preferentieel Stelsel (APS) en investeringen gedurende de respectievelijke trilogen. Zoals al met uw Kamercommissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie besproken tijdens het Algemeen Overleg op 23 mei kon de Nederlandse regering instemmen met het resultaat van beide trilogen. Het resultaat is voor APS dat er meer handelspreferenties worden gericht op minder landen, namelijk de meest kwetsbare landen. Voor investeringen is het resultaat dat er een vervangingssysteem komt voor bestaande bilaterale investeringsbeschermingsovereenkomsten, iets waar Nederland zich heel hard voor heeft ingezet.

Handel en groene groei

Het voorzitterschap gaf aan veel belang te hechten aan dit onderwerp en nodigde lidstaten uit om actief mee te denken over de mogelijkheden van het handelsbeleid om een bijdrage aan groene groei te leveren.

Commissaris De Gucht presenteerde zijn visie op de huidige stand van zaken. Door het gebrek aan betrokkenheid van opkomende landen is op het multilaterale vlak weinig te verwachten. Mogelijk biedt een *Sustainable Energy Trade Agreement* wel een kans op stappen voorwaarts, maar hier zal het moeilijk zijn om voldoende *critical mass* te verkrijgen, wederom vanwege het non-engagement van opkomende economieën. In het bilaterale handelsbeleid ziet Commissaris De Gucht wel mogelijkheden en het EU-Singapore vrijhandelsakkoord is hiervan een actueel voorbeeld. Maar ook hier zijn we afhankelijk van de medewerking van onze partners.

Wanneer partners maatregelen nemen die slecht zijn voor het milieu en WTO regels schenden, zal de EU niet moeten schuwen om de weg van een WTO panel te bewandelen. Ten algemene is de EU zeer constructief op het terrein van handel en groene groei, maar ontbreekt het vooralsnog aan de urgentie bij anderen om tot echte resultaten te kunnen komen.

De lidstaten die intervenieerden waren unaniem in hun steun voor vrije handel in milieugoederen. Het inkomende voorzitterschap gaf aan het belang van het onderwerp te delen en het tijdens het aankomende voorzitterschap op de agenda te zullen houden.

EU-Japan

Commissaris De Gucht meldde dat in de afgelopen dagen nog druk is onderhandeld met Japan en dat er ook op het terrein van aanbestedingen in de spoorwegsector afspraken zijn gemaakt. Inhoudelijk is daarmee het *scoping* proces (onderzoek naar de omvang en ambitie van een mogelijk vrijhandelsakkoord) met Japan afgerond. De Commissaris legde de Raad daarom een duidelijke beslissing voor: steun verlenen aan het starten van onderhandelingen op basis van wat er nu ligt of stagnatie in de relatie met Japan voor langere tijd. De Commissaris is ervan overtuigd dat het maximaal haalbare resultaat uit de *scoping* is gehaald en is klaar om te gaan onderhandelen. Economische groei komt de komende jaren hoofdzakelijk uit Azië en daarom is een goed akkoord met Japan (de derde economie ter wereld) zeer belangrijk.

Tegelijkertijd toonde de Commissaris ook begrip voor twijfels van enkele lidstaten. Japan heeft geen goed *track record* waar het gaat om het implementeren van afspraken over bijvoorbeeld non-tarifaire barrières (NTBs). De Gucht stelde daarom voor een *review clause* in het mandaat op te nemen, die de EU in staat stelt om te bezien of Japan zich voldoende houdt aan de afspraken over NTBs. Is dit niet het geval, dan zal de EU niet twijfelen de onderhandelingen stil te leggen.

Tot op heden zijn de resultaten echter zeer goed aldus De Gucht (hij noemde het EU-Japan scoping paper zelfs het beste in zijn soort) om drie redenen:

1. Wat betreft NTBs is een goed pakket overeengekomen, dat alle onderdelen van de EU-lijst omvat. De Commissie benadrukte nog maar eens dat deze lijst indicatief is en niet uitputtend. Natuurlijk is er nog onduidelijkheid over auto's, sterke dranken en voedseladditieven, maar als Japan daar niet levert, dan kunnen de onderhandelingen stil gelegd worden.
2. Japan heeft gegarandeerd dat NTBs en tariefafbouw hand in hand zullen gaan.
3. Goede compromistekst bereikt over aanbestedingen in de spoorwegsector.

Het merendeel van de lidstaten – waaronder Nederland – toonde zich voorstander van het spoedig starten van de onderhandelingen. Deze lidstaten wezen op het economische potentieel van een akkoord en de bijdrage die het kan leveren aan economische groei in de EU. Een aantal andere lidstaten acht de huidige resultaten nog onvoldoende, met name de NTB-resultaten. Grootste vrees is dat Japan de intenties die nu op papier staan niet zal omzetten in concrete beleidswijzigingen en daarmee de feitelijke belemmeringen niet zal opheffen. Een enkele lidstaat signaleerde bovendien *backtracking* ten aanzien van de afspraken over aanbestedingen in de spoorwegsector die in december 2011 zijn gemaakt rondom de revisie van de *Government Procurement Agreement*. Ook de erkenning van de bescherming van Geografische Indicaties (GI's, zoals Parmaham) door Japan is essentieel.

Lidstaten dienen zich te realiseren, aldus De Gucht, dat de onderhandelingen nog moeten beginnen – en dat het niet realistisch al in de voorfase van Japan veel concrete resultaten te verwachten. De Commissaris sloot de discussie af met de mededeling dat hij de Raad spoedig een mandaat voor zal leggen. Verwachting is dat de discussie hierover pas in september echt zal starten.

EU-VS

Commissaris De Gucht heeft recent ontmoetingen gehad met zijn tegenhangers in Washington waaronder US Trade Representative Ron Kirk die hij medio juni opnieuw in Washington zal ontmoeten. EU en VS zijn het erover eens dat moet worden ingezet op een realistisch en ambitieus akkoord, dat binnen 18 maanden uit onderhandeld zou moeten worden. Wat de Commissaris betreft betekent dat, dat in 2013 met onderhandelen over een ambitieus *Trans Atlantic Free Trade Agreement* (TAFTA) gestart moet worden. Echter, voor de start van de onderhandelingen verzoeken de VS om meer indicaties over het resultaat. Commissaris De Gucht meent dat de EU geen concessies moet doen voor de onderhandelingen beginnen.

De Raad was vrijwel unaniem in zijn steun voor een ambitieus akkoord met de VS en onderstreepte het belang van de trans-Atlantische relatie en het economisch potentieel van een eventueel akkoord. Op 18 en 19 juni,

en marge van de G20 top, is overigens ook gesproken over verdieping van de handelsrelatie tussen EU en de VS, bijvoorbeeld via een TAFTA. Dit heeft echter niet geleid tot een formele aankondiging van dit initiatief, laat staan het vastleggen van een startdatum van onderhandelen.

EU-Canada

De onderhandelingen met Canada zijn in de beslissende fase terecht gekomen. Commissaris De Gucht zette de belangrijkste punten uiteen. De goederendeckening van het akkoord is inmiddels boven de 99%, maar enkele belangrijke zaken staan nog open. Oorsprongsregels vormen het laatste obstakel voor de markttoegangsonderhandelingen en hier pleitte De Gucht voor realisme en enige flexibiliteit van de EU: Canada gaat simpelweg niet het gehele EU systeem overnemen. Het is een ontwikkelde partner, met wie de EU tot een pragmatische en werkbare oplossing zal moeten komen. De Commissaris benadrukte het goede resultaat op aanbestedingen, met name door de toezeggingen op Canadees provinciaal niveau. De EU blijft pushen op investeringen en diensten mode 4 (toegang EU dienstverleners in Canada), waar nog duidelijke EU belangen liggen. Dat geldt ook op het terrein van intellectueel eigendom voor medicijnen.

Verschillende lidstaten spraken steun uit voor een snelle afronding van de onderhandelingen, waarbij eigen belangen werden genoemd en een enkele lidstaat zorgen uitte.

Ten aanzien van de geuite zorgen over Geografische Indicaties meldde de Commissaris dat het Canadese systeem geheel anders is en werkt met merkrechten. De inzet van de EU is er dan ook op gericht dat Canada parallel aan het eigen systeem ook het GI-systeem accepteert. Commissaris De Gucht hoopt de onderhandelingen nog dit jaar af te ronden.

Groei en handel

Zowel voorzitterschap als Commissaris benadrukten dat handel een belangrijke motor kan zijn voor groei en werkgelegenheid. Het is daarom belangrijk de ambitieuze handelsagenda van Europa voort te zetten.

De Raad sloot zich grotendeels aan bij het pleidooi van De Gucht voor open markten. Verschillende lidstaten legden daarbij de nadruk op het (verder) openen van derde markten en op export. Volgens een paar lidstaten was het van belang dat de EU een hefboom heeft, waarbij gerefereerd werd aan het belang van het reciprociteitsinstrument voor aanbestedingen, de bescherming van de Europese industrie tegen subsidies in derde landen en het effectief gebruik van het WTO geschillenbeslechtsmechanisme.

Nederland wees erop dat een pleidooi voor meer handel, niet alleen een pleidooi is voor meer export, maar ook voor import. In de geglobaliseerde wereld zijn beide handelsstromen kanten van dezelfde medaille en daarom dient de EU werk te maken van open markten en een betrouwbaar multilateraal handelssysteem. Verschillende lidstaten sloten zich hierbij aan, waarbij een enkele lidstaat aangaf dat dit feitelijk een debat over protectionisme versus vrijhandel betreft: de wereld anno 2012 is niet langer verdeeld tussen links en rechts, maar *global versus local*.

Any other Business: Argentinië

Spanje lichtte de situatie ten aanzien van de YPF/Repsol zaak toe en riep de Commissaris op om alle mogelijkheden – inclusief opschorten van APS-preferenties – te overwegen.

Commissaris De Gucht gaf aan vaart te willen maken met de WTO zaak over importrestricties tegen Argentinië en actief te zoeken naar de steun van derde landen. Daarbij tekende de Commissaris aan dat de EU zich – in deze moeilijke omstandigheden – aan de regels moet houden; de Spaanse restricties voor biobrandstoffen kunnen de EU een WTO zaak opleveren en dat is niet goed voor onze zaak. Ten aanzien van APS is enige voorzichtigheid geboden. Opschorting is alleen mogelijk na een zorgvuldig te doorlopen proces waarbij duidelijk moet zijn dat één van de opschortingsgronden van toepassing is. Aangezien Argentinië vanaf 2014, het nieuwe APS, niet langer onder het systeem valt, zou het toch vooral gaan om symboolpolitiek.